

WCZORAJ I DZIŚ, 6

Rozkład materiału do historii dla klasy 6 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”. Opracował dr Tomasz Maćkowski.

Temat	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin
Rozdział I: Walka o odzyskanie niepodległości					
1. Legiony Polskie we Włoszech	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1789 r., 1795 r., 1797 r., 1807 r. • postacie: Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki, książę Józef Poniatowski, Napoleon Bonaparte • zagadnienia: wybuch rewolucji francuskiej, utworzenie Legionów Polskich we Włoszech, napisanie „Mazurka Dąbrowskiego”, powstanie Księstwa Warszawskiego 	I. II. III. 3.1 22.3	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę III rozbioru Polski • opowiada, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Napoleon Bonaparte • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja, emigracja, zabór</i> • podaje datę wybuchu rewolucji francuskiej • opisuje sytuację Rzeczypospolitej na przełomie XVIII i XIX w. • przedstawia okoliczności, w jakich doszło do utworzenia Legionów Polskich we Włoszech • wyjaśnia, do jakich wydarzeń historycznych nawiązują słowa polskiego hymnu narodowego • wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej • opisuje dalsze losy Legionów Polskich • wymienia elementy ubioru legionistów nawiązujące do tradycji dawnej Rzeczypospolitej • ocenia, jakie znaczenie miało dla Polaków utworzenie Księstwa Warszawskiego 	1
2. Powstanie listopadowe	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1815 r., 29 listopada 1830 r. • postać: Emilia Plater • zagadnienia: postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich, powstanie listopadowe i wojna polsko-rosyjska, skutki powstania z lat 1830–1831 	I. II. III. 3.1 23.1 23.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wybuchu i upadku powstania listopadowego • wskazuje na mapie obszar Królestwa Polskiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>detronizacja, represje, konfiskata</i> • podaje przyczyny i skutki powstania listopadowego • wymienia obszary wchodzące w skład Królestwa Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące sprawy polskiej • wymienia najważniejsze bitwy powstania listopadowego • podaje przyczyny klęski powstania listopadowego • tłumaczy znaczenie uchwały o barwach narodowych 	1
3. Życie na emigracji	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1848 r. • postacie: Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Adam Jerzy Czartoryski, Joachim Lelewel, Paweł Strzelecki, Ernest Malinowski, Józef Bem • zagadnienia: emigracja polityczna Polaków w pierwszej połowie XIX w., rozwój kultury polskiej na emigracji, Wiosna Ludów 	I. II. III. 24.1 24.2 24.3	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, do których po upadku powstania listopadowego udało się najwięcej Polaków • wyjaśnia znaczenie terminu <i>Wielka Emigracja</i> • podaje przyczyny Wielkiej Emigracji • opowiada, kim byli Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz i Józef Bem • wymienia najważniejsze osiągnięcia wybitnych Polaków działających na emigracji w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym był romantyzm • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>emisariusz, Wiosna Ludów</i> • wyjaśnia, dlaczego w XIX w. Polacy walczyli o wolność innych narodów • ocenia, jakie znaczenie dla rozwoju kultury polskiej miał dorobek twórców emigracyjnych • wymienia polskich twórców działających obecnie poza granicami Polski 	1

4. Powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> • data: 22 stycznia 1863 r. • postać: Romuald Traugutt • zagadnienia: sytuacja w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania w 1863 r., powstanie styczniowe, skutki i znaczenie zrywu z lat 1863–1864 	I. II. III. 23.1 23.2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>manifestacja, branka, katorga</i> • zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania styczniowego • podaje przyczyny i skutki powstania styczniowego • wymienia cele walki powstańców • opowiada, kim był Romuald Traugutt • podaje przykłady represji zastosowanych przez Rosję wobec Polaków po klęsce powstania z lat 1863–1864 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację panującą w Królestwie Polskim w przededniu powstania styczniowego • przedstawia okoliczności wybuchu zrywu • omawia charakter walk powstańczych • wskazuje na mapie obszary dłuższego utrzymywania się walk partyzanckich • wyjaśnia, jak funkcjonowało podziemne państwo polskie • porównuje powstanie listopadowe ze styczniowym • interpretuje utwór <i>Boże coś Polskę</i> 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU I					2
Rozdział II: Pod zaborami					
1. W obronie polskości	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Bolesław Prus, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska, Michał Drzymała • zagadnienia: polityka zaborców wobec ludności polskiej, walka w obronie polskości 	I. II. III. 23.3 23.4 24.3	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>germanizacja, rusyfikacja, cenzura, strajk szkolny, spółdzielnia</i> • podaje przyczyny strajku szkolnego polskich dzieci we Wrześni w 1901 r. • tłumaczy, na czym polegał protest Michała Drzymały • wymienia zasługi, jakie dla rozwoju kultury polskiej wnieśli: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację polskich dzieci w zaborze rosyjskim • porównuje sytuację ludności polskiej w zaborze rosyjskim, austriackim i pruskim • opisuje sposoby walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją 	1
2. Rozwój przemysłu i miast	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: James Watt, Hipolit Cegielski • zagadnienia: rewolucja przemysłowa, warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce, walka o prawa robotników, przemysł na ziemiach polskich, emigracja zarobkowa Polaków na przełomie XIX i XX w. 	I. II. III. 24.1 25.1 25.2 25.3 25.4	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>maszyna parowa, robotnik, fabrykant, związek zawodowy, strajk, socjalizm, komunizm, rewolucja przemysłowa, manufaktura</i> • opowiada o rozwoju przemysłu w XIX w. • rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne formy produkcji • opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce • wymienia najlepiej rozwinięte gałęzie przemysłu w każdym z zaborów • rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową • wskazuje na mapie państwa, w których najczęściej osiedlali się emigranci z ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej • porównuje warunki życia robotników z sytuacją fabrykantów • opowiada, kim był Hipolit Cegielski • wskazuje na mapie Galicję • porównuje warunki pracy w XIX-wiecznych fabrykach z tymi panującymi we współczesnych zakładach przemysłowych • przedstawia postulaty głoszone przez zwolenników socjalizmu 	1

3. Czasy wynalazców	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Maria Skłodowska-Curie, Ignacy Łukasiewicz, Tomasz Edison, Ludwik Pasteur, Wilhelm Roentgen • zagadnienia: rozwój kolei żelaznych i elektryczności, postęp w naukach medycznych i przyrodniczych, życie w mieście końca XIX w. 	I. II. III. 25.1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie zastosowanie znalazł silnik parowy • ocenia wpływ rozwoju kolei żelaznych na życie ludzi • przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Wilhelma Roentgena • omawia postęp, jaki dokonał się w medycynie i naukach przyrodniczych w XIX w. • wymienia najważniejsze XIX-wieczne wynalazki i tłumaczy, jakie zmiany przyniosły one w życiu codziennym ówczesnych ludzi • wyjaśnia, czym jest Nagroda Nobla 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dokonania Ignacego Łukasiewicza i Tomasza Edisona • porównuje warunki życia w XIX-wiecznym mieście z tymi panującymi współcześnie • ocenia, który XIX-wieczny wynalazek miał największy wpływ na życie ludzi 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU II					2
Rozdział III: Odrodzenie państwa polskiego					
1. I wojna światowa	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1914 r., 1917 r., 11 listopada 1918 r. • postać: Włodzimierz Lenin • zagadnienia: I wojna światowa, rewolucja w Rosji, społeczne i gospodarcze skutki I wojny światowej 	I. II. III. 26.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu okres, w którym trwała I wojna światowa, oraz datę podpisania traktatu wersalskiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>front</i>, <i>bolszewicy</i>, <i>wojna domowa</i> • tłumaczy, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 określa się jako wojnę światową • wskazuje na mapie kraje należące do ententy i państwa centralne 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny wybuchu I wojny światowej • wymienia społeczno-gospodarcze skutki I wojny światowej • przedstawia rodzaje broni zastosowane po raz pierwszy w czasie konfliktu zbrojnego z lat 1914–1918 • wskazuje na mapie obszary, na których toczyła się I wojna światowa • wymienia przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r. • tłumaczy, jakie zmiany zaszły w Rosji w wyniku rewolucji 	1
2. Odzyskanie niepodległości	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1914 r., 11 listopada 1918 r., 1919 r. • postacie: Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski • zagadnienia: sprawa polska podczas I wojny światowej, odbudowa państwowości polskiej po 1918 r. 	I. II. III. 26.1 26.2 26.3	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę odzyskania niepodległości przez Polskę • tłumaczy, jaki cel przyświecał utworzeniu Legionów Polskich • wymienia zasługi Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego dla Polski • wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. został uznany za datę odzyskania niepodległości przez Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki, które zadecydowały o odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r. • na podstawie tekstu źródłowego przedstawia sytuację w Warszawie w pierwszych dniach wolności • omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie • tłumaczy, jaki był wpływ zniszczeń dokonanych w wyniku I wojny światowej na proces odbudowy Polski • opowiada, jak obchodzi się Narodowe Święto Niepodległości w miejscu jego zamieszkania 	1

3. Walka o granice	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1918 r., 1920 r., 1921 r. • zagadnienia: postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, wojna polsko-bolszewicka i jej skutki 	I. II. III. 26.1 26.3	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wybuchu powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego oraz Bitwy Warszawskiej • wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej • podaje nazwy państw sąsiadujących z Polską w dwudziestoleciu międzywojennym • wymienia i wskazuje na mapie obszary, o które Rzeczpospolita toczyła walki w latach 1918–1921 • tłumaczy, w jakim celu wybuchły powstanie wielkopolskie i III powstanie śląskie • wyjaśnia, jakie było znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów odrodzonej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jakie decyzje dotyczące ziem polskich zapadły na konferencji pokojowej w Wersalu • umiejscawia na mapie Wolne Miasto Gdańsk • wskazuje na mapie obszary, na których przeprowadzono plebiscyty • wyjaśnia, co osiągnęli Polacy w wyniku powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego • tłumaczy, kogo nazywa się Orłętami Lwowskimi • wymienia skutki wojny polsko-bolszewickiej • wyjaśnia, w jaki sposób spory graniczne wpłynęły na stosunki dyplomatyczne II Rzeczypospolitej z sąsiednimi państwami 	1
4. II Rzeczpospolita	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1921 r., maj 1926 r. • postać: Gabriel Narutowicz • zagadnienia: pierwsze lata niepodległości Polski, zamach majowy i rządy Józefa Piłsudskiego, społeczeństwo II Rzeczypospolitej 	I. II. III.	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę zamachu majowego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>parlament, marszałek Polski, partia, opozycja, zamach majowy, ziemiaństwo, grekokatolicyzm</i> • określa, dlaczego Polskę po 1918 r. nazywa się II Rzeczpospolitą • tłumaczy, na czym polegał demokratyczny charakter państwa polskiego do 1926 r. • wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w ustroju Polski po zamachu majowym • wymienia mniejszości narodowe i religijne zamieszkujące II Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim był Gabriel Narutowicz • przedstawia okoliczności, w jakich doszło do zamachu majowego • charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej • wskazuje na mapie obszary zamieszkiwane przez poszczególne mniejszości narodowe • wie, czym jest ikona • ocenia decyzję Józefa Piłsudskiego o zorganizowaniu zamachu majowego • opisuje warunki życia wybranej grupy społecznej mieszkającej w II Rzeczypospolitej 	1
5. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1936 r. • postacie: Eugeniusz Kwiatkowski, Władysław Reymont, Janusz Kusociński • zagadnienia: edukacja w II Rzeczypospolitej, sytuacja gospodarcza Polski w okresie międzywojennym, kultura i sport w Polsce po 1918 r. 	I. II. III.	<ul style="list-style-type: none"> • omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie • wyjaśnia znaczenie terminów <i>analfabetyzm, Centralny Okręg Przemysłowy</i> • wskazuje na mapie Gdynię • wymienia najważniejsze sukcesy gospodarcze II Rzeczypospolitej • przedstawia znaczenie budowy portu w Gdyni i powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego dla II Rzeczypospolitej • tłumaczy, kim był Władysław Reymont 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób władze II Rzeczypospolitej zwalczały analfabetyzm • wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki przemysłowe w międzywojennej Polsce • tłumaczy, kim był Eugeniusz Kwiatkowski • opowiada o rozwoju polskiej kultury i sportu w dwudziestoleciu międzywojennym • wymienia najpopularniejsze rozrywki mieszkańców II Rzeczypospolitej • ocenia, które osiągnięcie II Rzeczypospolitej było najważniejsze, i uzasadnia swoją opinię 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU III					2

Rozdział IV: Świat między wojnami

<p>1. Dwudziestolecie zmian</p>	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Aleksander Fleming, Albert Einstein, Charles Lindbergh, Charlie Chaplin • zagadnienia: zmiany polityczne w Europie po 1918 r., rozwój techniki w dwudziestoleciu międzywojennym, kultura po I wojnie światowej 	<p>I. II. III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy omawia najważniejsze zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej • wyjaśnia termin <i>dwudziestolecie międzywojenne</i> • tłumaczy, jakie znaczenie dla rozwoju nauki miały osiągnięcia Aleksandra Fleminga i Alberta Einsteina • podaje przykłady rozrywek, które rozpowszechniły się w epoce międzywojennej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jak rozwój nauki i techniki w powojennym świecie wpłynął na codzienne życie ludzi • tłumaczy, czym jest jazz • wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w modzie po 1918 r. • wymienia najpopularniejszych bohaterów komiksów i filmów z okresu międzywojennego 	<p style="text-align: center;">1</p>
<p>2. Powstanie ZSRR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1917 r., 1922 r. • postać: Józef Stalin • zagadnienia: powstanie ZSRR, totalitarne rządy Józefa Stalina, polityka gospodarcza bolszewików w ZSRR 	<p>I. II. III. 27.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija skrót ZSRR • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>totalitaryzm, propaganda, tagier</i> • wymienia charakterystyczne cechy polityki Stalina wobec społeczeństwa ZSRR • tłumaczy, czym był Wielki Głód • objaśnia, na czym polegało upaństwowienie gospodarki w Związku Radzieckim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania Związku Radzieckiego • na podstawie tekstu źródłowego opowiada o warunkach życia w łagrach • ocenia metody, jakie stosował Stalin, aby wymusić posłuszeństwo na mieszkańcach ZSRR • porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w kraju demokratycznym • wyjaśnia, dlaczego Korea Północna jest przykładem państwa totalitarnego 	<p style="text-align: center;">1</p>
<p>3. Niemcy pod rządami Hitlera</p>	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1933 r., 9–10 listopada 1938 r. • postacie: Adolf Hitler, Heinrich Himmler • zagadnienia: sytuacja Niemiec po I wojnie światowej, dojście Hitlera do władzy, totalitarne rządy nazistów w III Rzeszy, prześladowania Żydów 	<p>I. II. III. 27.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę objęcia urzędu kanclerza Niemiec przez Adolfa Hitlera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nazizm, rasizm, kanclerz, obóz koncentracyjny</i> • tłumaczy, kogo Hitler obarczył winą za klęskę Niemiec w I wojnie światowej • określa stosunek Hitlera do ludności żydowskiej • wyjaśnia, czym była „noc kryształowa” • podaje charakterystyczne cechy polityki Adolfa Hitlera wobec społeczeństwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności, w jakich Hitler zdobył władzę w Niemczech • wyjaśnia, jaki stosunek miał Hitler do traktatu wersalskiego, państw demokratycznych i ZSRR • na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację Żydów w hitlerowskich Niemczech • wyjaśnia, jakie zagrożenia dla współczesnego świata niesie rasizm i dlaczego należy z nim walczyć • porównuje sposób sprawowania władzy przez Hitlera w III Rzeszy z rządami Stalina w Związku Radzieckim 	<p style="text-align: center;">1</p>

4. Droga do wojny	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1938 r., 23 sierpnia 1939 r. • postacie: Józef Beck, Władysław Mołotow, Joachim von Ribbentrop • zagadnienia: rozbudowa przemysłu zbrojeniowego w III Rzeszy, sytuacja międzynarodowa w Europie w 1938 r., żądania Hitlera wobec Polski, pakt Ribbentrop-Mołotow 	I. II. III.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wehrmacht</i>, <i>Armia Czerwona</i>, <i>Prusy Wschodnie</i> • charakteryzuje politykę ustępstw prowadzoną przez państwa zachodnie względem Hitlera • wymienia żądania wysuwane przez III Rzeszę wobec Polski • charakteryzuje stanowisko polskich władz wobec żądań niemieckich • tłumaczy, jakie zagrożenie dla Rzeczypospolitej stwarzał tajny protokół dołączony do paktu Ribbentrop-Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady łamania traktatu wersalskiego przez Hitlera • charakteryzuje politykę Adolfa Hitlera wobec Austrii i Czechosłowacji w latach 1938–1939 • ocenia stanowisko państw zachodniej Europy względem III Rzeszy • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, dlaczego polskie władze nie przyjęły niemieckich żądań w 1939 r. • ocenia politykę polskich władz względem Czechosłowacji • wymienia działania, jakie podjęła Rzeczpospolita na wypadek konfliktu zbrojnego z III Rzeszą • ocenia, czy stanowisko Polski wobec żądań niemieckich było słuszne • tłumaczy, dlaczego podpisanie paktu Ribbentrop- Mołotow jest nazywane IV rozbiorem Polski 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU IV					2
Rozdział V: II wojna światowa					
1. Kampania wrześniowa	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1 września 1939 r., 17 września 1939 r. • postacie: Władysław Sikorski, Władysław Raczkiewicz, Stefan Starzyński • zagadnienia: atak Niemiec i ZSRR na Polskę, przebieg kampanii wrześniowej, obrona kraju przez ludność cywilną 	I. II. III. 27.1	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny wybuchu wojny w 1939 r. • zaznacza na osi czasu daty rozpoczęcia II wojny światowej oraz agresji ZSRR na Polskę • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kampania wrześniowa</i>, <i>internowanie</i> • wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę oraz linię podziału ziem polskich między Niemcy a ZSRR • wymienia najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej • omawia wkład ludności cywilnej w obronę kraju w 1939 r. • przedstawia skutki klęski Polski w kampanii wrześniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej • omawia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w 1939 r. • ocenia postawę polskich żołnierzy i ludności cywilnej w pierwszych tygodniach wojny • wyjaśnia, na czym polega wojna totalna • gromadzi informacje o losach swoich przodków w 1939 r. • tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej 	1
2. Wojna ogarnia świat	<ul style="list-style-type: none"> • daty: sierpień 1940 r., 22 czerwca 1941 r. • zagadnienia: przebieg wojny w Europie Zachodniej do 1942 r., atak Hitlera na ZSRR, przystąpienie USA do wojny 	I. II. III.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>inwazja</i>, <i>alianci</i>, <i>państwa osi</i>, <i>koalicja antyhitlerowska</i> • zaznacza na osi czasu daty ataku III Rzeszy na ZSRR i przystąpienia USA do koalicji antyhitlerowskiej • wymienia najważniejsze państwa walczące po stronie aliantów oraz sojuszników Niemiec • wskazuje na mapie kraje, które padły ofiarą agresji hitlerowskiej • tłumaczy, jakie znaczenie dla dalszych losów II wojny światowej miało przyłączenie się Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego do walki po stronie aliantów 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1940–1942 • wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny • ocenia znaczenie przyłączenia się ZSRR i USA do koalicji antyhitlerowskiej 	1

3. Droga do zwycięstwa	<ul style="list-style-type: none"> • daty: czerwiec 1944 r., 7 i 8 maja 1945 r. • postacie: Władysław Anders, Zygmunt Berling, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek • zagadnienia: sukcesy aliantów w Europie i klęska Niemiec, udział Polaków w walkach toczonych na frontach II wojny światowej, kapitulacja Japonii 	I. II. III. V.	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę zakończenia II wojny światowej • podaje nazwy państw, które najbardziej przyczyniły się do klęski Niemiec i Japonii • wymienia bitwy mające największy wpływ na przebieg II wojny światowej • opowiada, gdzie poza granicami naszego kraju walczyli polscy żołnierze w czasie II wojny światowej • tłumaczy, jakie zagrożenia dla ludzkości niesie użycie broni atomowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1943–1945 • opisuje wkład polskich jednostek wojskowych w pokonanie Niemiec i ich sojuszników • wymienia przyczyny i skutki użycia broni atomowej przeciwko Japończykom w 1945 r. • ocenia decyzję amerykańskiego dowództwa o zrzuconiu bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki • wyjaśnia, w jaki sposób obecnie upamiętnia się polskich żołnierzy walczących w czasie II wojny światowej 	1
4. Polacy pod okupacją	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1940 r., 1 sierpnia 1944 r. • zagadnienia: okupacja ziem polskich przez Niemcy i ZSRR, zbrodnia wołyńska, formy oporu polskiego społeczeństwa wobec okupantów, powstanie warszawskie 	I. II. III. 27.2 27.3 27.4 27.5	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania warszawskiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>okupacja, inteligencja, łapanka, getto, Armia Krajowa, Polskie Państwo Podziemne</i> • wskazuje na mapie największe getta i obozy hitlerowskie • tłumaczy, w jaki sposób Niemcy i ZSRR dążyły do wyniszczenia narodu polskiego • wymienia formy oporu polskiego społeczeństwa wobec okupantów • omawia przebieg powstania warszawskiego • opowiada, czym były zbrodnia katyńska oraz zbrodnia wołyńska • podaje przyczyny i skutki powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca mordu polskich oficerów w 1940 r. • wymienia obszary, na których dokonano zbrodni wołyńskiej • opisuje charakter Polskiego Państwa Podziemnego • ocenia postawę cywilów i żołnierzy walczących w powstaniu warszawskim • tłumaczy, w jaki sposób obecnie upamiętnia się wydarzenia z czasów II wojny światowej • opowiada o losach swojej miejscowości w latach 1939–1945 	1
5. Holokaust – zagłada Żydów	<ul style="list-style-type: none"> • data: 19 kwietnia 1943 r. • postacie: Irena Sendlerowa, Janusz Korczak • zagadnienia: życie codzienne w getcie, uśmiercanie Żydów w niemieckich obozach zagłady, powstanie w getcie warszawskim, Polacy wobec eksterminacji ludności żydowskiej 	I. II. III. 27.2 27.3 27.4	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania w getcie warszawskim • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>obóz zagłady, konspiracja</i> • tłumaczy, czym był Holokaust • wymienia Auschwitz-Birkenau jako przykład największego niemieckiego obozu zagłady na ziemiach polskich • opisuje sytuację ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką • przedstawia zasługi Ireny Sendlerowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia polskie miasta, w których podczas II wojny światowej Niemcy utworzyli największe getta • podaje przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim • przedstawia postać Janusza Korczaka • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób Polacy ratowali żydowskie dzieci • tłumaczy, co wydarzyło się w Jedwabnem w 1941 r. • ocenia postawy, jakie Polacy przyjmowali wobec Holokaustu w czasie II wojny światowej • opowiada o wojennych losach ludności żydowskiej w swoim miejscu zamieszkania • wyjaśnia, w jaki sposób upamiętnia się osoby, które ratowały Żydów podczas wojny 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU V					2

Rozdział VI: Polska Rzeczpospolita Ludowa

1. Zimna wojna	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1949 r., 1955 r., 1961 r. • postać: Winston Churchill • zagadnienia: podział Europy po II wojnie światowej, utworzenie RFN i NRD, zimna wojna 	<p>I. II. III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zimna wojna</i>, <i>NATO</i>, <i>Układ Warszawski</i>, <i>wyścig zbrojeń</i> • tłumaczy, z czego wynikał podział powojennej Europy • wskazuje na mapie państwa należące do NATO oraz kraje tworzące Układ Warszawski • wyjaśnia, w jakich dziedzinach USA i ZSRR rywalizowały ze sobą w drugiej połowie XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia znaczenie terminu <i>żelazna kurtyna</i> • tłumaczy, czym był mur berliński • omawia przyczyny wojny w Wietnamie • opisuje rolę NATO we współczesnym świecie • wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja w Europie od momentu zakończenia zimnej wojny 	1
2. Powstanie PRL	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948 r., 1952 r. • postać: Bolesław Bierut • zagadnienia: Polska w nowych granicach, przejęcie władzy przez komunistów, utworzenie PZPR 	<p>I. II. III. 28.1 28.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów • podaje nazwy obszarów przyłączonych do państwa polskiego po 1945 r. • wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w powojennej Polsce • charakteryzuje stosunek komunistycznych władz do działaczy opozycyjnych • wymienia skutki przejęcia władzy w Polsce przez komunistów • rozwija skróty PZPR i PRL • opowiada o PRL, używając wyrażeń: <i>zależność od ZSRR</i>, <i>odbudowa zniszczeń wojennych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obszar powojennej Polski z terytorium II Rzeczypospolitej • tłumaczy, czym były przesiedlenia ludności • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób komuniści odnieśli zwycięstwo wyborcze w 1947 r. • wymienia metody stosowane przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa do walki z przeciwnikami władzy komunistycznej • ocenia działania podejmowane przez komunistów w celu zdobycia władzy w Polsce 	1
3. W komunistycznej Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1956 r. • zagadnienia: czasy stalinowskie w Polsce, dyktatura PZPR, gospodarka PRL, życie codzienne w komunistycznej Polsce 	<p>I. II. III. IV. 28.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady świadczące o zależności Polski od ZSRR • wyjaśnia, na czym polegała dyktatura partii komunistycznej • tłumaczy, czym było i jakie problemy powodowało centralne planowanie w gospodarce • wymienia trudności, z jakimi zmagali się mieszkańcy PRL 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym charakteryzowały się czasy stalinowskie w Polsce • opowiada, jakie zmiany wprowadzili komuniści w polskiej gospodarce • wymienia pozytywne i negatywne strony życia w komunistycznej Polsce • wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu głoszona w czasach PRL 	1

4. Walka z komunizmem	<ul style="list-style-type: none"> daty: 1956 r., 1970 r., 1976 r., 1978 r. postacie: kardynał Stefan Wyszyński, Jan Paweł II zagadnienia: walka z podziemiem niepodległościowym, opór społeczny w PRL, rola Kościoła katolickiego oraz Polaków żyjących na emigracji w podtrzymywaniu tradycji narodowych i niepodległościowych 	I. II. III. 28.2	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu daty wystąpień w Poznaniu w 1956 r., na Wybrzeżu w 1970 r. oraz w Radomiu, Ursusie i Płocku w 1976 r. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opozycja demokratyczna, Milicja Obywatelska, Radio Wolna Europa</i> przedstawia stosunek władz komunistycznych do żołnierzy i działaczy podziemia niepodległościowego wymienia żądania uczestników manifestacji organizowanych w PRL przeciwko rządowi komunistów tłumaczy, w jaki sposób władze komunistyczne odnosiły się do manifestacji organizowanych przez społeczeństwo wyjaśnia, jaką rolę odegrał papież Jan Paweł II w walce Polaków o swobody demokratyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>Żołnierze Wyklęci</i> tłumaczy, dlaczego członkowie podziemia niepodległościowego kontynuowali walkę z komunistami po 1945 r. określa, w jakim celu powołano Komitet Obrony Robotników omawia formy oporu Polaków wobec komunistycznej władzy przedstawia rolę Kościoła katolickiego i Polaków działających na emigracji w czasach PRL opowiada o zasługach kardynała Stefana Wyszyńskiego i Jana Pawła II porównuje współczesne strajki z demonstracjami organizowanymi w PRL 	1
5. Solidarność i stan wojenny	<ul style="list-style-type: none"> daty: 1980 r., 13 grudnia 1981 r. postacie: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Jerzy Popiełuszko, Dalajlama XIV zagadnienia: strajki w 1980 r., podpisanie porozumień sierpniowych i powstanie Solidarności, stan wojenny 	I. II. III. V. 28.2 29.2	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu daty powstania Solidarności i wprowadzenia stanu wojennego w Polsce wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstała Solidarność i jakie żądania wysuwała wobec rządzących opowiada, kim był Lech Wałęsa tłumaczy, na czym polegała walka bez przemocy prowadzona przez działaczy opozycji demokratycznej wymienia przykłady ograniczania praw i wolności obywatelskich Polaków w okresie stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny strajków w 1980 r. wyjaśnia, w jakim celu Wojciech Jaruzelski wprowadził stan wojenny podaje przykłady działań, jakie w okresie stanu wojennego władze podejmowały przeciwko opozycji opowiada o pacyfikacji kopalni „Wujek” tłumaczy, na czym polegała działalność Służby Bezpieczeństwa przedstawia sylwetkę Jerzego Popiełuszki przybliża działalność współczesnych noblistów 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VI					2
Rozdział VII: Współczesna Polska					
1. Upadek komunizmu	<ul style="list-style-type: none"> daty: 4 czerwca 1989 r., 1990 r., 1991 r. postacie: Tadeusz Mazowiecki, Michaił Gorbaczow zagadnienia: obrady Okrągłego Stołu, przemiany demokratyczne w Polsce po 1989 r., upadek komunizmu w państwach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpad Związku Radzieckiego 	I. II. III. 4.1 29.2 29.3	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu daty obrad Okrągłego Stołu i pierwszych wolnych wyborów wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Okrągły Stół, wolne wybory</i> podaje oficjalną nazwę państwa polskiego opowiada, kto został pierwszym prezydentem Polski wybranym w demokratycznych wyborach tłumaczy, kim był Tadeusz Mazowiecki wymienia najważniejsze zmiany, jakie nastąpiły w Polsce i Europie w latach 1989–1991 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu wskazuje na mapie Europy państwa, które powstały lub odrodziły się po upadku ZSRR wyjaśnia znaczenie terminu <i>Jesień Narodów</i> opowiada, jakie zmiany zaszły w polskiej szkole na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 r. ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 r. 	1

2. III Rzeczpospolita	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1990 r., 2 kwietnia 1997 r., 1999 r. • postacie: Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa • zagadnienia: terytorium i podział administracyjny Polski, Rzeczpospolita państwem demokratycznym, organy władzy w Polsce, władze samorządowe 	I. II. III. IV. 2.3 4.1 4.2 29.1	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej • wskazuje na mapie III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>konstytucja, władze samorządowe, wolne media, opinia publiczna</i> • wymienia kompetencje poszczególnych organów władzy państwowej w Polsce • tłumaczy, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego • wymienia organy władzy w Polsce • podaje nazwiska prezydentów Rzeczypospolitej wybranych w demokratycznych wyborach • na przykładach omawia zakres działań oraz sposób powoływania władz samorządowych w naszym kraju • wymienia przykłady działań realizowanych przez władze gminy, powiatu i województwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gmina, powiat, województwo</i> • tłumaczy, dlaczego sądy i trybunały są niezależne od pozostałych organów władzy • określa, kto aktualnie sprawuje urząd prezesa Rady Ministrów • wymienia najważniejsze problemy miejscowości lub gminy, w której mieszka, i proponuje sposoby ich rozwiązania • wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły 	1
3. Nasze prawa i obowiązki	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: definicja praw człowieka, konstytucyjne prawa i obowiązki obywateli Rzeczypospolitej, prawa dziecka 	I. II. III. 1.5 4.3 4.4	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są prawa człowieka • podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej • określa rolę Organizacji Narodów Zjednoczonych w dziedzinie przestrzegania praw człowieka na świecie • tłumaczy, czym zajmują się Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka • omawia wybrane prawa dziecka • podaje nazwy instytucji, do których mogą się zwrócić młodzi ludzie, gdy ich prawa są łamane • wymienia uczniowskie prawa i obowiązki 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności sformułowania praw człowieka • omawia wybrane prawa i obowiązki polskich obywateli • wyjaśnia, komu przyznawany jest Order Uśmiechu • podaje przykłady działań mających na celu obronę praw człowieka na świecie 	1
4. Życie w III Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: rola grup społecznych w życiu człowieka, znaczenie pracy, społeczny podział pracy, sukcesy i problemy współczesnej Polski, emigracja zarobkowa Polaków 	I. II. III. IV. 5.1 5.2 5.3	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady grup społecznych • omawia rolę, jaką odgrywają określone grupy społeczne w społeczeństwie • określa znaczenie pracy w życiu człowieka • tłumaczy na konkretnym przykładzie, na czym polega społeczny podział pracy • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kwalifikacje, gospodarka rynkowa, prywatyzacja</i> • na podstawie różnych źródeł informacji podaje przykłady najistotniejszych problemów współczesnych Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcjonowanie wybranych grup społecznych • podaje przykłady zawodów przeszłości i przyszłości • przedstawia zmiany, jakie zaszły w polskiej gospodarce po 1989 r. • wymienia pozytywne i negatywne skutki emigracji zarobkowej Polaków 	1

5. Integracja europejska	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Robert Schuman • zagadnienia: początki integracji europejskiej, powstanie i rozwój Unii Europejskiej, symbole UE 	I. II. III. 6.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>integracja</i> • wymienia główne dziedziny, w jakich współpracują ze sobą państwa członkowskie Unii Europejskiej • podaje przykłady krajów należących do UE • tłumaczy, w czym wyraża się europejska solidarność • rozpoznaje symbole UE – flagę i hymn • podaje przykłady działań podejmowanych przez państwa członkowskie wspólnoty w celu integracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej politycy europejscy zaczęli dążyć do zjednoczenia Europy • wyjaśnia, kim był Robert Schuman • opowiada o podejmowanych w średniowieczu próbach zjednoczenia kontynentu europejskiego • omawia etapy procesu integracji europejskiej • objaśnia symbolikę flagi UE • na podstawie fragmentu <i>Ody do radości</i> podejmuje próbę interpretacji tego poematu • tłumaczy, jakie możliwości stwarza młodym Polakom członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej 	1
6. Polska w Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1999 r., 1 maja 2004 r. • zagadnienia: droga Polski do NATO i Unii Europejskiej, przystąpienie naszego kraju do UE, korzyści oraz obowiązki i ograniczenia wynikające z członkostwa Polski w UE 	I. II. III. 6.	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej • wymienia korzyści i ograniczenia związane z przynależnością Polski do UE • określa, jakie znaczenie dla Polaków miało przystąpienie Rzeczypospolitej do strefy Schengen 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>referendum</i>, <i>budget</i> • omawia drogę Polski do członkostwa w UE • wyjaśnia, czym jest Parlament Europejski • ocenia fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VII					2
Rozdział VIII: Problemy ludzkości					
1. Technika wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1969 r., 1986 r. • postacie: Jurij Gagarin, Neil Armstrong • zagadnienia: podbój kosmosu, wpływ podboju kosmosu na życie ludzi, nowoczesne środki transportu, rozwój nauki i techniki oraz związane z nim korzyści i zagrożenia, wpływ działalności człowieka na środowisko naturalne 	I. II. III. IV. 7.1 7.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę lądowania człowieka na Księżycu • wymienia zmiany, jakie zaszły w dziedzinie transportu w drugiej połowie XX w. • tłumaczy, co oznacza powiedzenie <i>świat stał się mniejszy</i>, i wskazuje przyczyny tego zjawiska • ocenia, w jaki sposób rozwój nauki i techniki wpłynął na życie człowieka oraz środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg podboju kosmosu trwającego od połowy XX w. i określa, jak wpłynął on na życie ludzi • wyjaśnia, co wydarzyło się w 1986 r. w Czarnobylu • tłumaczy, czym jest klonowanie • wymienia skutki degradacji środowiska naturalnego przez człowieka • podaje przykłady działań podejmowanych w celu ograniczenia zanieczyszczeń • na podstawie tekstu Źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób ludzkość zużywa zasoby naturalne Ziemi • wyjaśnia, jak wykorzystuje się w szkołach nowoczesne technologie • ocenia, czy postęp techniczny przynosi współczesnemu światu więcej korzyści czy zagrożeń 	1
2. Globalna wioska	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1952 r., 1991 r. • zagadnienia: rozwój kultury masowej, postęp w dziedzinie komputerów, internetu i telefonii komórkowej, zasady bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych 	I. II. III. IV. 7.3	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest kultura masowa • tłumaczy, jak rozwój komputerów, internetu i telefonii komórkowej wpłynął na życie ludzi • wyjaśnia, dlaczego współczesny świat jest nazywany globalną wioską • podaje przykłady korzyści i zagrożeń związanych z użytkowaniem mediów elektronicznych • wymienia zasady bezpiecznego korzystania z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie kultury amerykańskiej na świecie • przedstawia rozwój telewizji, komputerów i internetu • wyjaśnia, do jakich osób lub instytucji mogą się zwrócić ofiary przemocy w sieci • tłumaczy, jakich reguł powinni przestrzegać użytkownicy internetu 	1

3. Świat wielkich różnic	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1946 r., 1992 r. • postać: Janina Ochojska • zagadnienia: podział świata na bogatą Północ i biedne Południe, problemy państw biednego Południa, działania pomocowe podejmowane przez organizacje międzynarodowe i państwa 	I. II. III. IV. V. 7.4	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Trzeci Świat, slumsy</i> • wymienia problemy, z którymi zmagają się mieszkańcy państw Trzeciego Świata • wskazuje na mapie obszary, w których odsetek ludzi cierpiących głód jest najwyższy • podaje przykłady działań pomocowych podejmowanych przez organizacje międzynarodowe i państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia powody, dla których należy wspierać mieszkańców ubogich państw • podaje przykłady międzynarodowych organizacji niosących pomoc krajom Trzeciego Świata oraz polskich organizacji charytatywnych • tłumaczy, na czym polega wolontariat • określa, jakie znaczenie ma pomoc udzielana krajom Trzeciego Świata • ocenia, jaki rodzaj pomocy udzielanej państwom biednego Południa jest najbardziej skuteczny • porównuje sytuację dzieci w Polsce z warunkami życia młodych ludzi w krajach Trzeciego Świata 	1
4. Współczesne konflikty	<ul style="list-style-type: none"> • data: 11 września 2001 r. • zagadnienia: konflikty/wojny lokalne po II wojnie światowej, spór między Zachodem a państwami islamskimi, współczesny terrorizm, sposoby zapobiegania konfliktom 	I. II. III. IV. 7.5	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę ataku terrorystycznego na World Trade Center • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>terroryzm, wojna lokalna</i> • wyjaśnia, jak społeczność międzynarodowa reaguje na wybuchy konfliktów zbrojnych • wymienia największe konflikty zbrojne ostatnich kilkudziesięciu lat • tłumaczy, jakie są przyczyny napiętych relacji między Zachodem a światem islamskim • wyjaśnia, czym jest terroryzm i jakie stwarza zagrożenia • przedstawia sposoby walki z międzynarodowym terroryzmem • opowiada, w jaki sposób państwa i organizacje międzynarodowe starają się zapobiegać konfliktom na świecie • tłumaczy, dlaczego należy rozwiązywać spory za pomocą rozmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie rejony, w których dochodzi do konfliktów zbrojnych i wojen • podaje przyczyny masowych wystąpień w państwach islamskich w latach 2010–2011 • podaje przyczyny konfliktu izraelsko-palestyńskiego • wymienia przyczyny i skutki wojen w Afganistanie (2001 r.) i Iraku (2003 r.) • przedstawia okoliczności sporu ukraińsko-rosyjskiego o Krym (2014 r.) 	1
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VIII					2